

Hallituksen esitys Eduskunnalle eräiden lupamenettelyjen poistamisesta terveydenhuollon lainsäädännöstä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan poistettavaksi eräitä terveydenhuollon lainsäädäntöön sisältyviä menettelyjä, joissa kunnallishallinnolle kuuluvissa asioissa on säädetty velvollisuus alistaa tai muuten saattaa

kunnallishallinnossa tehty päätös valtion viranomaisten vahvistettavaksi tai hyväksyttäväksi.

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Hallinnon kehittämisen eräitä tärkeimpiä ajan-kohtaisia tavoitteita ovat hallinnon hajauttaminen ja kunnallisen itsehallinnon vahvistaminen. Tavoitteiden mukaisia toimenpiteitä on aloitettu muun muassa valtioneuvoston 9 päivänä lokakuuta 1986 antamalla päätöksellä hallintoviranomaisten norminannon uudistamisen valmistelusta ja valtioneuvoston 29 päivänä tammikuuta 1987 tekemällä päätöksellä hallinnon hajauttamisesta. Viimeksi mainitun päätöksen mukaan tehtäviä ja toimivaltaa siirretään erityisesti kuntiin sekä lisätään kuntien tosiasiallista ratkaisuvalltaa niiden toimivaltaan kuuluvissa asioissa. Norminannon uudistamisella pyritään muun muassa siihen, että kunnat ja kuntainliitot ja muut palveluiden tuottajat voisivat järjestää toimintansa mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Eräissä kunnallishallinnolle kuuluvissa asiaryhmissä on säädetty velvollisuus alistaa tai muuten saattaa kunnallishallinnossa tehty päätös valtion viranomaisten vahvistettavaksi tai hyväksyttäväksi. Alistusmenettelyjen tarpeettomaan laajuuteen on kiinnitetty huomiota kaikissa keskeisissä hallintojärjestelmän kehittämistä ja kunnallishallin-

non asemaa koskeneissa selvityksissä parin vuosikymmenen aikana. Alistusvelvollisuuksia on pyritty vähentämään esimerkiksi kunnallislain uudistuksissa. Asiaa on viimeksi käsitellyt vapaa-kuntatyöryhmä sisäasiainministeriölle 23 päivänä tammikuuta 1987 jättämässään mietinnössä (Komiteamietintö 1987:2). Valtion vuoden 1988 tulo- ja menoarvion yleisperusteluissa todetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin sellaisten säännösten vähentämiseksi, jotka edellyttävät kunnallisen viranomaisen päätöksen saattamista valtion viranomaisen hyväksyttäväksi tai vahvistettavaksi. Asiasta on pyydetty lausunnot kuntien keskusjärjestöiltä, jotka ovat omalta osaltaan tehneet ehdotuksensa alistusmenettelyjen vähentämisestä. Seuraavat ehdotukset perustuvat kunnallisten keskusjärjestöjen tekemiin aloitteisiin.

1.1. Laki kansanterveyslain 15 §:n muuttamisesta

Kansanterveyslain (66/72) mukaan kunnan velvollisuutena on muun muassa järjestää kouluterveydenhuoltoa, joka koulutusjärjestemien kehittyessä on laajentunut sisällöltään ja muodoltaan. Kouluterveydenhuolto käsittää peruskoulu-

jen, lukioden ja yleisten ammattikoulujen terveydellisten olojen valvonnan ja niiden oppilaiden terveydenhuollon. Muiden oppilaitosten kanssa kunta voi kansanterveyslain 15 §:n 3 momentin mukaan (744/78) tehdä lääninhallituksen suostumuksella sopimuksen siitä, että oppilaitokselle kuuluvan terveydenhuollon järjestää terveyskeskus. Näitä oppilaitoksia ovat kansanterveysasetuksen (205/72) 7 a §:n mukaan (1140/76) muun muassa julkisen valvonnan alaiset ammatilliset kurssikeskukset, keskiasteen ammatilliset oppilaitokset lukuun ottamatta yleisiä ammattikouluja sekä yliopistot ja korkeakoulut. Jos kunta tekee oppilaitosten kanssa sopimuksen oppilaitoksen terveydenhuollon järjestämisestä, toiminta on sisällytettävä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon toteuttamissuunnitelmaan, jonka lääninhallitus vahvistaa. Oppilaitosten terveydenhuollosta aiheutuvat kustannukset tulevat tällöin valtionosuuteen oikeuttaviksi. Näin ollen erillinen lääninhallituksen suostumus on tarpeeton ja sitä koskeva säännös ehdotetaan poistettavaksi kansanterveyslain 15 §:n 3 momentista.

Vastaavasti kunta voi kansanterveyslain 15 §:n 4 momentin mukaan (744/78) lääninhallituksen suostumuksella sopia alueellaan toimivan työnantajan kanssa siitä, että kunnan terveyskeskus järjestää työnantajan palveluksessa oleville ja heidän perheenjäsenilleen työterveyshuoltoa. Lääninhallituksen suostumus on tarpeeton, koska terveyskeskuksen järjestämästä työterveyshuollosta aiheutuvat kustannukset tulevat vahvistettaviksi ja valtionosuuden piiriin toteuttamissuunnitelman vahvistamisen yhteydessä. Tämän vuoksi lääninhallituksen suostumusta koskeva maininta ehdotetaan poistettavaksi myös kansanterveyslain 15 §:n 4 momentista.

1.2. Laki terveydenhoitolain 4 luvun kumoamisesta

Terveydenhoitolain (469/65) 13 §:n mukaan tarvittaessa voidaan kuntaa tai väestökeskusta varten antaa terveydenhoitolakia ja -asetusta täydentäviä määräyksiä terveydenhoitojärjestyksessä. Terveydenhoitojärjestyksen hyväksyy terveydenhoitolain 14 §:n 1 momentin mukaan (741/76) kunnanvaltuusto. Saman säännöksen mukaan se on alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi.

Terveydenhoitoasetus (55/67) on siinä määrin yksityiskohtainen, että terveydenhoitojärjestyksiä ei kunnissa yleensä tarvita. Tämän vuoksi terveydenhoitojärjestyksillä ei ole enää käytännön merkitystä. Kunnalliset ohje- ja johtosäännöt eivät myöskään yleensä enää tule valtion viranomaisen hyväksyttäväksi. Tämän vuoksi ehdotetaan terveydenhoitolain 4 luku kumottavaksi tarpeettomana.

1.3. Laki mielisairaslain 10 §:n muuttamisesta.

Mielisairaslain (187/52) 10 §:n 3 momentin (521/77) mukaan mielenterveystoimistolle voidaan lääninhallituksen suostumuksella antaa tehtäviä keskusmielisairaalan yhteydessä tapahtuvan perhehoidon järjestelyssä ja valvonnassa.

Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon yhteistyön joustavaksi toteuttamiseksi sekä mielisairaanhuoltopiiriin eri toimintojen järkevän käytön edistämiseksi säännös on sinänsä tarpeellinen. Yhteistoiminnan järjestäminen on kuitenkin tarkoituksenmukaisuuskysymys, jonka arvioimiseen on parhaat edellytykset toimintaa järjestävissä yksiköissä. Tämän vuoksi lääninhallituksen suostumuksesta ehdotetaan luovuttavaksi ja sitä koskeva maininta ehdotetaan poistettavaksi säännöksestä.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esitys vähentäisi hallinnollista työtä sekä kunnallisissa että valtion viranomaisissa, jolloin näin vapautuvat voimavarat voidaan osoittaa muuhun käyttöön.

3. Voimaantulo

Ehdotukset liittyvät valtion vuoden 1988 tulo- ja menoarvioon.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**kansanterveyslain 15 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 28 päivänä tammikuuta 1972 (66/72) annetun kansanterveyslain 15 §:n 3 ja 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat 29 päivänä syyskuuta 1978 annetussa laissa (744/78), näin kuuluviksi:

15 §

Kunta voi myös tehdä muiden kuin 14 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen oppilaitosten kanssa sopimuksen oppilaitokselle kuuluvan terveydenhuollon suorittamisesta kunnan terveyskeskuksen toimesta.

Kunta voi sopia alueellaan toimivan työnanta-

jan kanssa siitä, että kunnan terveyskeskus järjestää työnantajan palveluksessa oleville työntekijöille ja heidän perheenjäsenilleen työterveyshuoltolain 3 §:ssä tarkoitettuja sairaanhoito- ja muita terveydenhuoltopalveluja.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

2.

Laki**terveydenhoitolain 4 luvun kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan 27 päivänä elokuuta 1965 annetun terveydenhoitolain (469/65) 4 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

2 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

3.

Laki

mielisairaslain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 2 päivänä toukokuuta 1952 annetun mielisairaslain (187/52) 10 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa (521/77), näin kuuluvaksi:

10 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Mielenterveystoimistolle voidaan antaa tehtäviä keskusmielisairaalan yhteydessä tapahtuvan perhehoidon järjestelyssä ja valvonnassa.

Helsingissä 23 päivänä joulukuuta 1987

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Tarja Halonen*

1.

Laki**kansanterveyslain 15 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 28 päivänä tammikuuta 1972 (66/72) annetun kansanterveyslain 15 §:n 3 ja 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat 29 päivänä syyskuuta 1978 annetussa laissa (744/78), näin kuuluviksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

15 §

Kunta voi myös tehdä *lääninhallituksen suostumuksella* muiden kuin 14 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen oppilaitosten kanssa sopimuksen oppilaitokselle kuuluvan terveydenhuollon suorittamisesta kunnan terveyskeskuksen toimesta.

Kunta voi *lääninhallituksen suostumuksella* sopia alueellaan toimivan työnantajan kanssa siitä, että kunnan terveyskeskus järjestää työnantajan palveluksessa oleville työntekijöille ja heidän perheenjäsenilleen työterveyshuoltolain 3 §:ssä tarkoitettuja sairaanhoito- ja muita terveydenhuoltopalveluja.

Kunta voi myös tehdä muiden kuin 14 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen oppilaitosten kanssa sopimuksen oppilaitokselle kuuluvan terveydenhuollon suorittamisesta kunnan terveyskeskuksen toimesta.

Kunta voi sopia alueellaan toimivan työnantajan kanssa siitä, että kunnan terveyskeskus järjestää työnantajan palveluksessa oleville työntekijöille ja heidän perheenjäsenilleen työterveyshuoltolain 3 §:ssä tarkoitettuja sairaanhoito- ja muita terveydenhuoltopalveluja.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .*

2.

Laki**terveydenhoitolain 4 luvun kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 luku

(4 luku kumotaan)

Terveydenhoitojärjestys

13 §

Milloin kuntaa tai väestökeskusta varten tarvitaan yleisestä terveydenhoidosta määräyksiä tä-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

män lain ja sen nojalla annettujen yleisten sääntösten lisäksi, on ne annettava terveydenhoitojärjestyksessä.

14 §

Terveydenhoitojärjestyksen hyväksyy kunnallisvaltuusto. Se on alistettava lääninhallituksen vahvistettavaksi.

Milloin lääkintöhallitus katsoo terveydenhoitojärjestyksen yleisen edun kannalta tarpeelliseksi, mutta sitä ei ole hyväksytty, lääkintöhallitus voi määrätä, että terveydenhoitojärjestys on määräjässä hyväksyttävä ja alistettava vahvistettavaksi.

Mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty, sovelletaan vastaavasti terveydenhoitojärjestyksen muuttamiseen tai kumoamiseen.

3.

Laki**mielisairaslain 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 2 päivänä toukokuuta 1952 annetun mielisairaslain (187/52) 10 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 23 päivänä kesäkuuta 1977 annetussa laissa (521/77), näin kuuluvaksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

10 §

Mielenterveystoimistolle voidaan lääninhallituksen suostumuksella antaa tehtäviä keskusmielisairaalan yhteydessä tapahtuvan perhehoidon järjestelyssä ja valvonnassa.

Mielenterveystoimistolle voidaan antaa tehtäviä keskusmielisairaalan yhteydessä tapahtuvan perhehoidon järjestelyssä ja valvonnassa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .